

Aprob

Mihail COTOROBAI
Avocat al Poporului (Ombudsman)

RAPORT
privind vizita preventivă efectuată în Izolatorul de detenție provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Rîșcani,
la 18 iulie 2017

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Oficiului Avocatului Poporului, Secția Prevenirea Torturii:

- *Iurie Dubenco*
- *Alexandru Zubco*

I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La 6 iulie 2017, între orele 10.25 – 12.00 min., membrii Oficiului Avocatului Poporului (OAP), Secția prevenirea torturii au efectuat o vizită preventivă de monitorizare în Izolatorul de detenție provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratului de poliție Rîșcani.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare Delegație*):

1. Alexandru Zubco – Șef secție, Oficiul Avocatului Poporului;
2. Iurie Dubenco – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor deținute, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante în IDP din cadrul Inspectoratului de poliție Rîșcani.

Ultima vizită de monitorizare: Anul 2013

Standarde de monitorizare:

- 1) Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
- 2) Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2;
- 3) Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;
- 4) Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.
- 5) Codul de executare / Statutul Executării pedepsei de către condamnați.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie este destinat pentru detenția persoanelor reținute pe un termen ce nu depășește 72 ore pentru adulți și 24 ore pentru minori. Izolatorul dispune de 3 celule funcționale.

La momentul vizitei în Izolator se deținea o persoană de etnie roma, care urma a fi identificată și documentată cu acte naționale. La momentul vizitei, persoana avea 5 zile deținute în IDP.

III. Cooperarea

În timpul efectuării vizitei membrii OAP nu au avut restricții la accesul în instituție, la registrele interne de evidență, spațiile de detenție, birourile de audiență, blocul alimentar, curtea. La fel, nu a fost restricționată posibilitatea de a avea interviuri confidențiale cu persoanele aflate în custodia organului de poliție.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

Potrivit angajaților incidente privind violențe între deținuți nu au fost înregistrate în ultima perioadă de timp. Șeful Inspectoratului de Poliție a menționat că persoanele deținute se află în IDP o perioadă scurtă de timp. O perioadă mai îndelungată se dețin în IDP persoanele reținute nedocumentate. Din cauza perioadei îndelungate de identificare și documentare a acestora, pot fi deținuți peste termenul de 72 de ore.

V. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI RELELOR TRATAMENTE

Accesul la avocat. Izolatorul dispune de 1 birou de audiență. Biroul, aparent, asigură confidențialitatea discuțiilor cu persoanele arestate. Potrivit Șefului IP în regiune sunt 4 avocați publici care participă la audiență. Acesta susține că colaborare cu avocații din cadrul Sistemului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat este deficitară. La necesitate, organul de poliție trebuie să înainteze un demers către Oficiu teritorial Bălți al CNAJGS pentru desemnarea un avocat de serviciu în regiunea Rîșcani. Demersul se examinează în decurs de trei zile, fapt ce împiedică la desfășurarea acțiunilor de urmărire penală, în special în cazurile de flagrant. De asemenea, în cazurile de urgență avocații publici nu se prezintă sau se prezintă cu întârziere de câteva ore, fie se eschivează. Unele persoane (martori, reținute) sunt nevoite să aștepte prezența avocaților, fapt ce impune într-o situație incomodă angajații poliției.

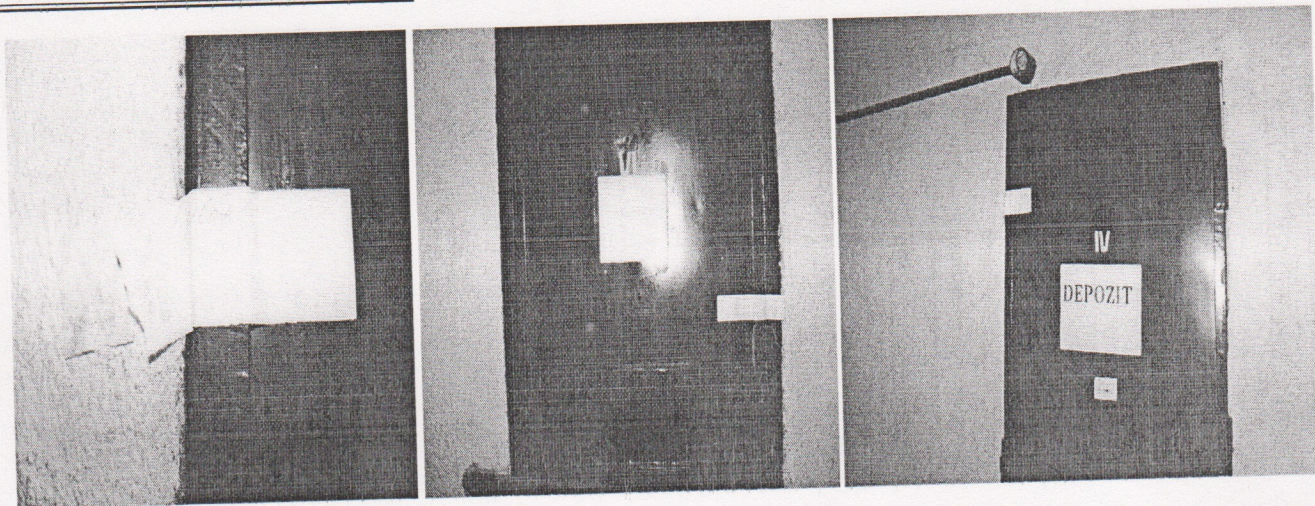
Asistența medicală. Examinarea reținuților/deținuților se realizează de către felcerul instituției. Felcerul IDP a comunicat că examinarea medicală se efectuează la fiecare deținut la intrarea și ieșirea din IDP, fapt confirmat prin completarea corespunzătoare a registrelor și a fișelor de examinare medicală a fiecărui deținut. În caz de urgență este solicitat serviciul de asistență medicală de urgență. Felcerul a comunicat că examinarea medicală a deținuților se face în prezența colaboratorilor de poliție din motiv de securitate. Totodată a menționat că cunoaște despre faptul că examinarea medicală a deținutului poate fi efectuată fără prezența colaboratorilor de poliție.

Informarea rudelor/prietenilor. Delegația constată că despre momentul reținerii persoanelor sunt informate rudele și avocatul. Totuși, din discuție cu persoana reținută acesta a comunicat că nu i-au fost explicate drepturile și obligațiile și în general nu cunoaște nimic. Rudele au fost informate despre locul aflării lui de către un polițist. Totodată a comunicat că este analfabet, nu poate citi și scrie. Despre prelungirea arestului cu 30 de zile a fost informat de către gardian.

VI. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

Izolatorul dispune de 9 celule dintre care 3 sunt funcționale. Totodată dispune de baie, birou de anchetă, și curte de plimbare.

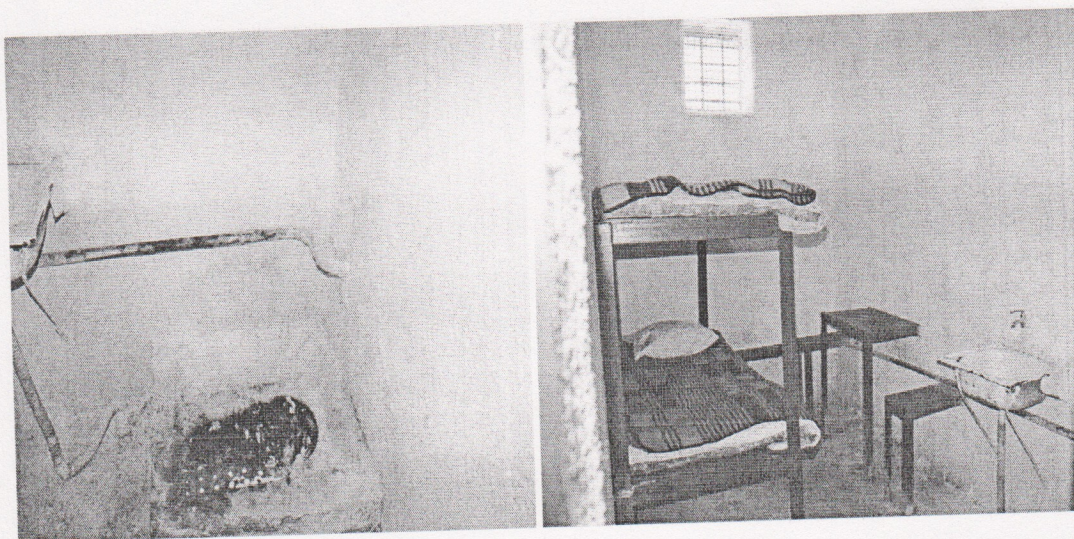
Din 6 celule nefuncționale o celulă este utilizată în calitate de depozit, iar restul celulelor sunt sigilate și doar două celule sunt sudate. La o celule este ruptă sigila.

Celule funcționale sunt destinate pentru deținerea a 6 persoane și sunt dotate cu câte o masă și două scaune improvizate, 2 paturi pentru fiecare celulă. Pe paturi sunt așternute saltele, pături și perne curate care ar putea servi drept exemplu pentru celelalte izolatoare.

În fiecare celulă funcțională este amenajat un bloc sanitar, care nu este izolat de restul spațiului celei. Veceul este deschis și nu asigură condiții decente și intimitate. În celulă persistă un miros specific neplăcut din cauza stării neigienice a veceului.

Avocatul Poporului reiterează că prevederile art. 12 din Ansamblul de Reguli Minime pentru Tratatamentul Deținuților prevăd că „...instalațiile sanitare trebuie să permită deținutului să-și satisfacă nevoile naturale în momentul dorit, într-un mod curat și decent”.

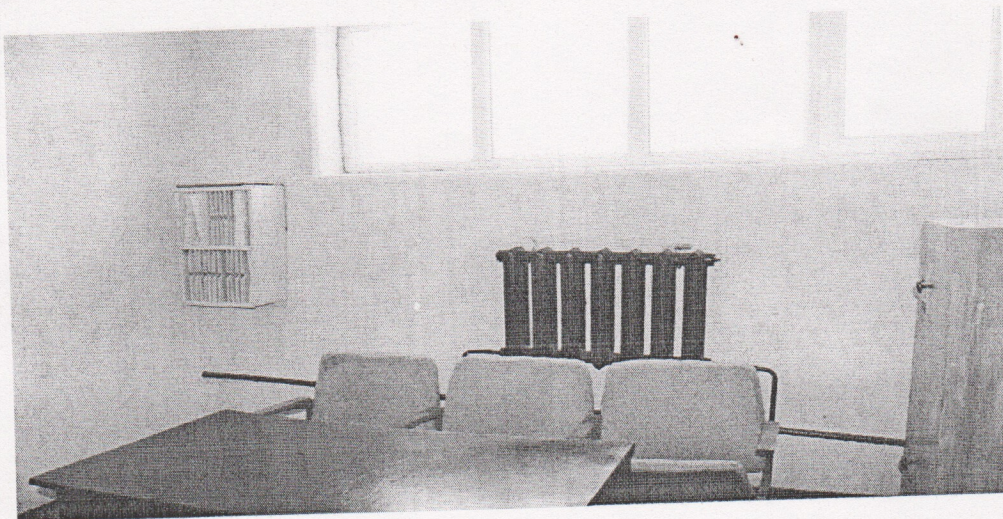

Ferestrele celulelor sunt de dimensiuni mici acoperite cu gratii metalice, practic fiind imposibilă pătrunderea luminii naturale în celule și aerisirea adecvată a încăperii.

Avocatul Poporului reamintește că potrivit art. 11 din Ansamblul de Reguli Minime pentru Tratamentele Deținuților, ferestrele încăperilor unde se dețin persoane private de libertate, trebuie să fie suficient de mari, pentru ca deținuții să poată citi sau munci la lumina naturală. Amplasarea acestor ferestre trebuie să permită pătrunderea de aer proaspăt și asta chiar dacă este sau nu ventilație artificială. Totodată, lumina artificială trebuie să fie suficientă pentru a permite deținuților să citească sau să muncească fără să-și strice vederea.

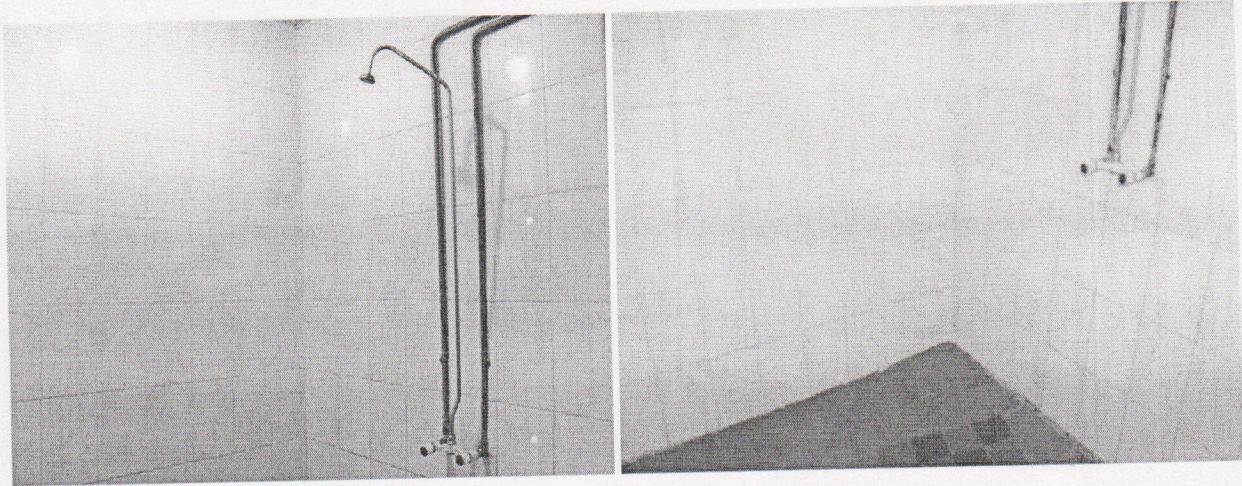
Izolatorul dispune de ventilație electrică. La momentul vizitei sistemul de ventilație era defectat.

Biroul de petrecere a acțiunilor de urmărire penală este dotat cu o masă, scaune. Pereții biroului sunt insalubri și necesită reparație cosmetică. Mobilierul este învechit și pe alocuri deteriorat. Din spusele responsabilului pe IDP acțiunile de audiere a persoanelor reținute precum și întâlnirea cu avocații se efectuează în acest birou, dar uneori acțiunile de audiere se petrec și în birourile Ofițerilor de urmărire penală.

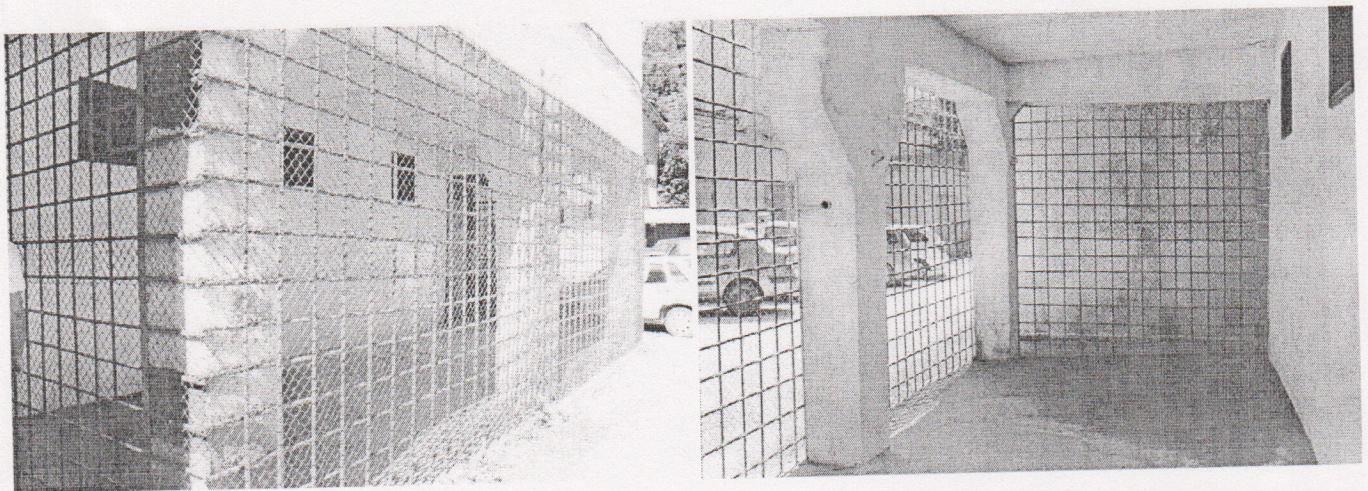

Izolatorul de detenție provizorie dispune de o baie cu capacitatea de încălzire a unei singure persoane. Baia necesită reparație cosmetică și menținerea într-o stare igienică adecvată. Din discuție cu persoana deținută în IDP aceasta a menționat că timp de 5 zile nu a avut acces la baie. Responsabilul pe IDP a comunicat că urmare a vizitei OAP îi va permite accesul la baie și în curtea de plimbare. Prevenitul a mulțumit membrilor OAP pentru intervenirea în asigurarea drepturilor acestuia.

Avocatul Poporului susține că potrivit art. 11 din Ansamblul de Reguli Minime pentru Tratamentele Deținuților art. 13– ...instalațiile de baie și duș trebuie să fie suficiente pentru ca fiecare deținut să aibă posibilitatea să le folosească la o temperatură adecvată climatului și atât de des pe cât o cere igiena generală conform anotimpului și regiunii geografice, dar cel puțin o dată pe săptămână într-o climă temperată”.

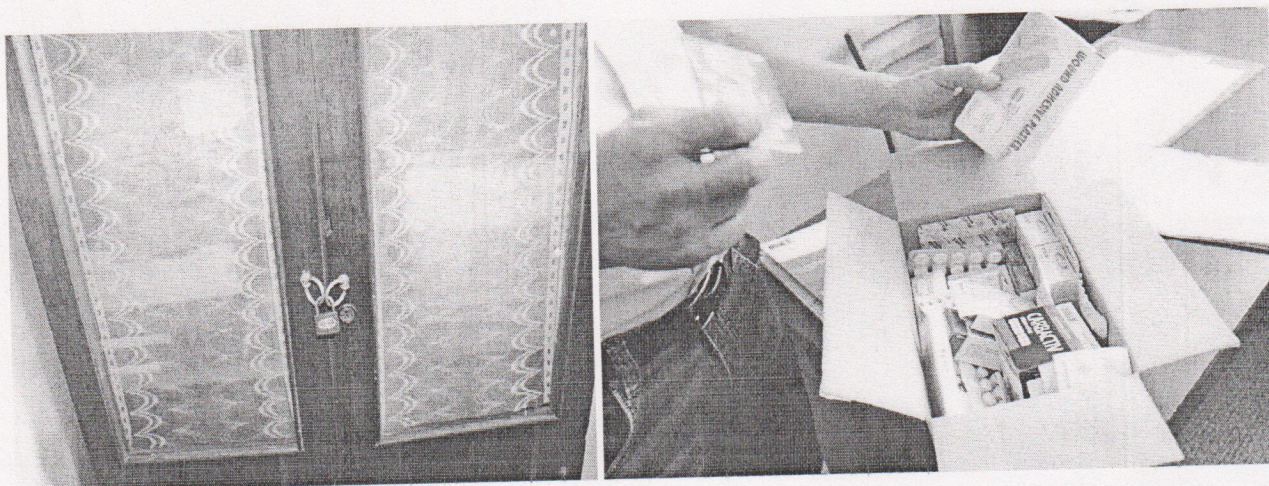
Potrivit art.215 din Codul de Executare, condițiile de deținere a căruia, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea lui la aer liber, i se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră. Astfel Izolatorul dispune de o curte special amenajată pentru plimbările zilnice ale deținuților. Curtea de plimbare necesită reparație cosmetică.

Alimentarea deținuților se efectuează potrivit Hotărârii Guvernului nr.609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților. Șeful IP a comunicat că deservirea alimentară este asigurată de un agent economic din regiune. Obiecții cu privire la calitatea produselor nu sunt.

Asistența medicală

Potrivit Șefului IP, examinarea medicală a reținuților se realizează de către felcerul instituției. Felcerul dispune de un birou în comun cu colaboratorii din escortă. La fel în acest birou sunt păstrate medicamentele într-un dulap învechit fapt care contravine Ordinului MAI nr.223 din 2012. Potrivit acestui Ordin, **punctul medical se dotează cu masă scaune, dulap, safeu și frigider pentru păstrarea medicamentelor, chiuvetă, banchetă pentru examinarea medicală.** Pentru fiecare nou-venit, asistentul medicală completează o singură Fișă de examinare medicală (o pagină standard). Ulterior, o fișă de examinare medicală se anexează la dosarul personal al reținutului.

Membrii OAP au evidențiat carențe în completarea Registrului privind evidența vizitatorilor precum și registrele interne ale IDP. Registrele sunt completate formal și nu corespund cerințelor prevăzute de legislație.

Reieșind din cele constatate în timpul vizitei, în scopul ameliorării situației deținuților și garantării respectării dreptului constituțional la securitatea fizică și psihică garantat de art. 24 din Constituția Republicii Moldova, conducându-mă de prevederile art.24 a Legii nr.52 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) din 03 aprilie 2014:

RECOMAND:

1. De a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare în celule, inclusiv în vederea asigurării intimității conform prevederilor art. 226 Cod de executare al R. Moldova;
2. De întreprins măsuri în vederea schimbării geamurilor din celulă, astfel încât să pătrundă lumina artificială și aer curat.
3. De întreprins măsuri în vederea reparării sistemului de ventilare.
4. De întreprins măsuri în vederea efectuării reparațiilor cosmetice în celule, biroul de audieri, curtea de plimbări și în încăperea de repartizare a hranei.
5. De întreprins măsuri în vederea identificării unui birou medical și dotarea acestuia potrivit Ordinului MAI nr.223 din 2012.
6. De întreprins măsuri în vederea completării Registrele interne potrivit Ordinului MAI nr.223 din 2012;
7. De asigurat sigilarea celulelor neutilizate conform;
8. CNAJGS să asigure respectarea garanțiilor fundamentale ale preveniților și altor participanți la procesul penal prin asigurarea funcționalității mecanismului de asistență juridică garantată de stat, simplificarea procedurilor interne de desemnare a avocaților publici în termeni proximi.